

Še preden sta se novinarka Mateja Hana Hočevar in nizozemski igralec Hai Ottenheim spoznala, sta se oba zanimala za duhovnost, potem pa skupaj prehodila dolgo in intenzivno pot. Mateja je svoje iskanje opisala v knjižnem prvencu *Prebujanje v dušo*. Nedavno pa je izšlo njuno skupno pisateljsko delo, pravljica za vse starosti z naslovom *Zmajeva deklica*. V ganljivi pripovedi se deklici Tii v sanjah začne pojavljati zmaj in jo nagovarja, naj ga poišče, saj ji bo pomagal najti življenjski namen in srečo.

ZMatejo in Haijem sem se pogovarjala pri njima doma. Ob občutljivem, iskrenem, pronicljivem in toplim zakonskem paru človek migmogrede dobi dragocene vpoglede vase.

Hai, rojeni ste na Nizozemskem, vendar ste v Belgiji živeli dvajset let, potem pa vas je ljubezen do žene Mateje pripeljala v Slovenijo. Kako se tu počutite?

Hai: Slovenija je ena od najlepših držav Evrope. A zdaj tudi bolj razumem njene težave in izzive. Čutim, da se Slovenci zaradi zatiranja v preteklosti še vedno bojite življenja. Neverjetno ustvarjalni ste, prebral sem na primer, da imate glede na število prebivalcev najvišji odstotek pisateljev v Evropi. A ne upate si uživati. Stvari jemljete preveč resno, bojite se delati napake, ne upate se biti igrivi.

Po poklicu ste igralec. Tudi vi, Mateja, ste želeli študirati igrilstvo. Do kam sega vaša igralska strast?

Hai: Z igrilstvom sem se začel profesionalno ukvarjati relativno pozno. Ko sem bil star 19 let, je umrl moj oče in po njem sem podedoval lokal, ki sem ga vodil deset let. V tem času sem nabiral igralske izkušnje v amaterskih gledališčih, potem pa sem se odločil za študij igrilstva v Antwerpnu in se preselil v Belgijo. Bil sem najstarejši študent, ki so ga do takrat sprejeli na

Mateja Hana Hočevar, novinarka,
in Hai Ottenheim, igralec

Življenje ju je izbralo za pravljico

igralsko akademijo. Ves čas me je zanimalo tudi duhovno iskanje. Ko sem spoznal Matejo, ki je osebnostno moje nasprotje, sem se podal na poglobljen in intenziven proces samospoznavanja. Ob tem je zanimanje za igralsko poniknilo v ozadje. Začel sem razumeti, da je namen mojega bivanja deljenje globlje resnice z ljudmi. Ne želim igrati v predstavah, s katerimi se ne morem notranje povezati. Na odru sem lahko samo s stvaritvami, v katere verjamem in za katerimi lahko stojim. Ker sem hotel svoje igralsko znanje uporabiti tako, da bi z njim druge podprl pri njihovem procesu samospoznavanja, smo pred dvema letoma z Matejo in še tremi prijateljicami naredili odsko predstavo z naslovom Komu lažemo, če ne sebi?

Mateja: Med vajami za predstavo sem dokončno ugotovila, da igralsko ne bi bilo pravi poklic zame, saj bi morala vsakokrat znova ponavljati isto besedilo. Jaz pa sem ga zmeraj povedala nekoliko drugače, neprestano sem improvizirala, prav tako pri gibih, ki naj bi bili bolj ali manj enaki. Predstava je prikazovala naše vzorce, ki smo jih nastopajoče ponavljale od otroštva naprej. Ko sem v prvem delu morala igrati nemočno Matejko, se mi je to dolgo zelo upiralo. Čez čas pa sem sprejela deklico, ki se ni upala postaviti zase, saj takrat tega preprosto ni zmogla. Med samo predstavo sem bila ves čas izjemno prisotna in kljub temu, da sem na obrazu imela masko, so gledalci opazili, da sem jokala. Celoten proces je bil osvobajajoč.

Pravita, da sta si značajsko nasprotna. V čem sta si tako zelo različna?

Hai: V marsičem. A v letih, odkar se pozna, sva vsak v sebi sprejela nekatere značilnosti drugega, tako da so se določena nasprotja že zabrisala.

Mateja: Denimo, jaz sem bila prej počasna in Hai hiter, zdaj pa se dogaja nasprotno in jaz postajam hitrejša, Hai pa umirjen. Nekje sem prebrala, da imamo v predmenopavznem obdobju ženske več energije kot prej in postanemo bolj aktivne.

Hai: Vendar je tudi res, da si sprejela svoj ogenj in zdaj lahko počneš več stvari.

Mateja: Na neki način sem sprejela agresijo, tako v sebi kot v drugih. Ljudi z veliko energije sem vedno občudovala, vendar, če so postali agresivni do mene ali drugih, sem se jih bala. Denimo, pred kratkim sva pred lokalno trgovino naletela na moškega, ki je v pijanem deliriju vpil. V preteklosti bi zmrznila, zdaj pa sem ob tem ostala mirna in še naprej s slastjo jedla sendvič. Izkusila sem, da se je nekaj v meni spremenilo in ob tem čutila olajšanje.

Vendar se živeti z nekom, ki je drugemu povsem nasproten, ne zdi ravno preprosto. Ali pač?

Hai: Ni lahko, a to potrebujemo, če želimo postati, kdor smo v resnici. Partner te s svojimi odzivi prisili, da se nehaš jemati resno in da začneš iskati srečo v sebi.

V čem sta se v letih skupnega življenja osebnostno spremenila?

Hai: Do sebe sem postal nežnejši. Nehal sem se ukvarjati z več stvarmi naenkrat. Ne skušam več ustreči vsem in tudi zavrnitev ne jemljem več resno. Vse manj me zanimajo materialne dobrine in vse bolj me osrečuje preprostost.

Mateja: Prej sva imela skupne projekte, v zadnjih letih pa imam svoje. Tako sem pridobila več samozavesti, ko na primer nastopam pred občinstvom, sem povsem sproščena. Pri soočanju z novimi izzivi sem drznejša, stvari povem bolj direktno, lažje tudi izrazim jezo. Še vedno se kdaj počutim negotova in prestrašena, a hitreje pridem ven iz teh stanj. Učim se sprejemati značajsko drugačnost ljudi. In vse bolj tudi sprejemam sebe in si pustim biti, kdor sem.

Letos je izšlo vajino skupno delo, pravljica o Zmajevi deklici. Kako je prišlo do vajinega pisateljskega sodelovanja?

Mateja: Pred leti sem v sanjah prejela sporočilo: »Napiši knjigo za otroke!« Hai je predlagal, naj za osnovo uporabim moje sanje o zmajevi deklici. Te sanje sem imela leta 2003 in s svojo sporočilnostjo so naredile name tako močan vtis, da sem jih uporabila kot uvod v mojo prvo knjigo Prebujanje v dušo. Potem naju je prešinilo, da bi zgodbo lahko napisala skupaj. Hai ima dar za pripovedovanje zgodb in globok uvid v zakonitosti osebnostne rasti, jaz pa dobro pišem. V tem smislu se res odlično dopolnjujeva. Na koncu je nastala brezčasna pravljica za vse starosti, ki nagovarja otroka v nas.

Hai: Leto 2016, ko sva pisala zgodbo, je bilo grozljivo, eno najhujših v mojem življenju. Fasado stolpnice, v kateri živiva, so prenavljali pol leta, hrupno je bilo že od sedmih zjutraj (smeh)

Mateja: Res je, pravi izziv je bilo iti od enega dneva do drugega. Vendar nama je pisanje zgodbe pri tem pomagalo, navdajalo naju je z mirom. Ker je bilo doma tako hrupno, sva želela biti zunaj, kolikor je bilo mogoče. Pisala sva v »Španskih borcih«, v naravi, tudi ob morju.

Hai: To zgodbo sva morala napisati skupaj. Drug drugega sva spodbujala, da sva dala najboljše od sebe.

Mateja: Ampak vsakokrat znova sem te morala priganjati in vleči k pisanju. To je bilo zelo frustrirajoče.

Hai: Saj sem rekel, da je bilo naporno leto. (smeh)

V vajini zgodbi o Zmajevi deklici prerokba pravi, da bo prav ženska spremenila svet. Sta feministi?

Hai: Ne gre za žensko kot žensko, glavna junakinja Tia je simbolično ženska energija v vseh nas. Poznam veliko žensk, ki imajo moško osebnost in so usmerjene zlasti k rezultatom, podobno kot večina moških. Vendar imamo vsi v sebi tudi ženski del, ki je zmožen predajanja in zna prisluhniti intuiciji. Več kot bo ljudi, ki bodo sledili tihemu glasu znotraj njih, bližje bomo spremembi v svetu. Junakinja Tia je zelo povezana s svojo resnico, razišče, kdo je, potem pa svojo notranjo moč usmeri v zaščito narave in podporo ljudi na njihovi poti k celovitosti.

Mateja: V zgodbi obstaja tudi Reka meh Kobe, ki nikomur ne pusti, da bi utonil in ljudi zdravi tako, da jih pripelje v stik z njihovimi občutki, celo trdosrčnega cesarja. Ko vodim pogovorne večere, mi gostje pogosto pravijo, da sem jih zmehčala in so se lažje odprli. Simbolično bi lahko rekla, da jih vržem v Reko meh Kobe. (smeh) V zgodbo sva skušala vplesti globlje življenjske teme, ki se jih veliko od nas sprašuje, denimo, kaj naj bi v življenju počeli, da delo ne bi bilo zgolj služenje denarja, temveč bi nas tudi osrečilo in bi na svoj enkratni način prispevali svetu.

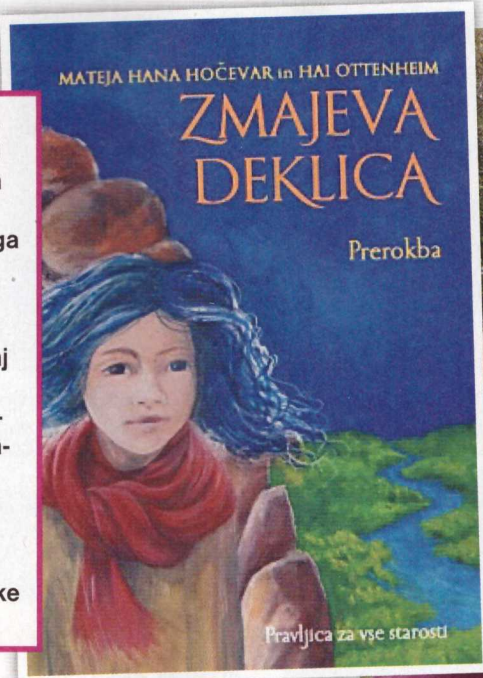
Izbira imen osrednje junakinje Tie in njenega brata Kaia zelo spominja na vajini imeni. Je v zgodbi veliko avtobiografskega?

Mateja: Glavna junakinja na neki način predstavlja mene, čeprav je zgodba domišljajska. Sanje o Zmajevi deklici so mi na simbolični ravni nakazovale, kaj mi je v življenju namenjeno. Ko sva pisala zgodbo, me je Hai pogosto vprašal, kako bi se odzvala, ko bi se znašla v podobnih situacijah kot Tia. Moj značaj in moja preteklost sta bila tako samodejno vtkana v zgodbo. Tudi Kai ima veliko Haijevih značilnosti, denimo ko izve, kje je njegova sestra, bi najraje stekel k njej, da bi jo rešil. Podobno je Haija pogosto skrbelo zame, na primer, ko sem sama potovala po svetu.

Hai: Kai ni jaz, vendar je v njem del mene. Tako kot tudi v zmaju.

Mateja: Tia in Kai sta pravzaprav ženski in moški princip v meni, tako mi je povedal belgijski prijatelj, ki zna razlagati sanje na globlji ravni. Kot je Tio poklical zmaj, sem jaz pred petnajstimi leti preko vizij in sanj začutila, da me kličejo Indijanci. Zbrala sem pogum in se odpravila na štirimesečno pustolovščino. Potovala sem na podoben

Zmajeva deklica sta Mateja in Hai najprej namenila otrokom, a sta ugotovila, da sega njeno sporočilo globoko in da je primerna za vse starosti. Že nekaj ljudi je zgodbo primerjalo z Alkimistom, Jonathanom Livingstonom galebom in Malim princem. Je brezčasna pravljica za otroke in odrasle.

način, kot Tia potuje v zgodbi. Prepustila sem se intuiciji in temu, kar mi je prišlo na pot.

Kaj v vajini zgodbi predstavlja zmaj? Zakaj sta se odločila prav zanj?

Mateja in Hai: Zmaj v najini zgodbi predstavlja dušo.

Mateja: Moram priznati, da ne vem veliko o zmajih. Pojavil se mi je v sanjah, ki so bile videti kot nekakšna japonska risanka. Bile so dolge in naredile so močan vtis name. Uporabila sva jih kot ogrodje, seveda pa je bilo treba dodati še marsikaj, da je zgodba postala takšna, kot je. Sledila sva jim natančno in uporabila prav vse, kar sem si zapisala, ko sem se takoj po njih zbudila. Nisem vedela, da so zmaji tako priljubljeni in da obstaja toliko knjig o njih. Kot eno od ključnih figur v zgodbi sva ga uporabila zaradi sanj in ne zaradi njegove priljubljenosti. Pravljičarka Vesna Radovanovič, ki je zgodbo lektorirala in uredila, mi je rekla: življenje te je izbralo za to pravljico. Preko sanj ti je naročilo, da jo moraš napisati. Že nekaj ljudi je zgodbo primerjalo z Alkimistom, Jonathanom Livingstonom galebom in Malim princem, saj je brezčasna pravljica za otroke in odrasle.

Hai: Čeprav se zgodba dogaja v neopredeljenem kraju in času, se dotakne tudi neoliberalističnega, v rezultate usmerjenega časa, ki ga uteleša cesar. Predvsem pa govori o našem večnem iskanju globlje resnice.

Mateja: Najprej je bila mišljena za otroke, vendar sva že na polovici ugotovila, da sega njeno sporočilo globoko in da je primerna za vse starosti.

Hai: V vsakem življenjskem obdobju pa bo razumljena drugače. Že osnovnošolci lahko ponotranjijo določene nauke, če pa

bodo pozneje knjigo prebrali še enkrat, bodo v njej lahko našli še globlje pomene.

Mateja, ste vašo prvo knjigo Prebujanje v dušo napisali po dnevniških zapisih?

Mateja: Ko sem šla k Indijancem, sem Haiju pogosto pisala elektronska pisma o tem, kar sem doživljala. To je bilo pozneje gradivo za članke, ki so bili objavljeni v reviji Aura. Nanje sem dobivala kar precej odzivov bralcev. Lepo je bilo vedeti, da sem se jih dotaknila s svojo zgodbo in iskrenostjo. Pozneje, ko sem živela v Antwerpnu, sem se lotila pisanja knjige. Pri prvem delu so mi res pomagali zapisi iz dnevnikov. Pisala sem o vsem, tudi o manj prijetnih temah, o katerih se mnogi ne bi niti pogovarjali, kaj šele, da bi jih prelili na papir.

Kaj se vas je najbolj dotaknilo na potovanju k Indijancem?

Mateja: Pri Indijancih Hopi sem spoznala zdravitelja Thomasa Pelo, ki je bil duhovno zelo razvit in v svojem okolju velika avtoriteta. Dotaknili sta se me njegova ponižnost in preprostost. Svojega dela ni opravljal zaradi denarja, pač pa, ker je bilo to njegovo poslanstvo, ki mu je bil predan z vsem srcem. Celo za razmere v indijanskem rezervatu je bil njegov način življenja zelo skromen, doma ni imel niti tekoče vode. Moral je hoditi v sosednjo hišo k sestri, da je opravil potrebo ali pomil posodo. Njega se pogosto spomnim, še posebej, kadar sem naveličana najine stare banje v kopalnici. On kopalnice sploh ni imel!

Skupaj vodita Društvo Prebujanje, preko katerega ljudi podpirata pri procesu samospoznavanja. Kakšni projekti so vključeni v vajino društvo?

Mateja: Ime društva je povezano z naslovom moje prve knjige. Med drugim je bila

vanj vključena tudi gledališka predstava, ki sva jo že omenila. V Španskih borcih sem nekaj časa vodila delavnice kreativnega pisanja in tudi pri pisanju je bil poudarek na samospoznavanju. Idejno sem zasnovala cikel pogovornih večerov Življenjska popotovanja, ki jih že štiri leta vodim v okviru prireditev Mestne knjižnice Ljubljana. Nekatere pogovore tudi objavim v obliki intervjujev. Ljudje in njihove zgodbe me zelo zanimajo. Drug projekt, ki ga prav tako vodim že štiri leta, so delavnice za osebnostno rast za starejše v Centru aktivnosti Fužine. Enkrat na teden se skupino pogovarjamo, denimo o odnosih, čustvih, sprejemanju, smislu, postavljanju meja, izgubi, osamljenosti ... Med nami se je ustvarila intimna zaupnost, kar je zelo dragoceno. Tega nam vsem manjka, starejšim, ki imajo morda občutek, da so na neki način izrinjeni na rob družbe, pa še toliko bolj. Zanimivo je, da je najpopularnejša tema vedno znova spolnost in je okrog te največ smeha.

Kakšni so vajini načrti za prihodnost?

Hai: Trenutno je v procesu lektoriranja nizozemska verzija Zmajeva deklica, saj si želim, da bi knjiga izšla tudi v mojem jeziku. Poleg tega je na Nizozemskem knjižni trg mnogo večji in najbrž tudi dostop do prevodov v druge jezike lažji. V načrtu imava tudi, da bi otrokom v slovenskih šolah odigrala dele zgodbe o Zmajevi deklici. Potem bi se z njimi pogovarjala o življenjskih temah, ki so zajete v zgodbi. Poleg tega imava namen spet skupaj voditi delavnice za ljudi, ki iščejo globlji namen svojega življenja. Seveda se bova z veseljem odzvala povabilom v knjižnice in tam pričarala pravljичne trenutke, ki bodo osnova za predavanje o izzivih na našem potovanju k duši.